

ÇALIŞMA İZNI

Kimlerin Çalışma İzni İçin Başvurmasına Gerek Yoktur?

Türkiye, 1951 Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşmesine koyduğu coğrafi kısıtlılık sebebiyle, Avrupa Konseyi üye ülkeleri dışından gelen sığınmacılar için farklı statüler tanımıştır. Bu statüler; mülteci, şartlı mülteci, ikincil koruma, uluslararası koruma ve geçici koruma olarak belirlenmiştir.

Eğer Türkiye'ye Avrupa'dan gelen bir sığınmacıysan ve 1951 Sözleşmesindeki mülteci tanımına uyuyor isen sana Mülteci statüsü verilir ama **Avrupa dışında başka bir ülkeden geliyorsan** ve mülteci tanımına uyuyor isen kendisine göç idaresi tarafından Şartlı Mülteci veya İkincil Koruma Statüsü ve kimliği verilir. Türkiye'de statü belirleme sürecini Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile birlikte yürütmektedir.

Mülteci hukukuna göre; Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibi kişiler statü almasından itibaren bağımlı veya bağımsız olarak çalışabilir. Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibinin kimlik belgesi, çalışma izni yerine geçer ve bu durum kimlik belgesine yazılır. Sadece çalıştıkları il, meslek, sektör ile bağımlı veya bağımsız çalışma durumlarına ait güncel bilgiler İçişleri Bakanlığınca, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bildirmekle yükümlüdürler.

Yukarıdaki açıklamalarımız uyarınca; eğer ikincil koruma ve mülteci statü sahibi dışında kalıyor isen ve **uluslararası koruma başvuru sahibi ya da şartlı mülteci statüsü sahibi isen, çalışma izni alman gerekir.**

Geçici Koruma Kimlik Kartına Sahip Olanlar

Suriyeliler Türkiye'de geçici koruma altında olup, geçici koruma kimlik kartı ve yabancı kimlik numarasına sahiptirler.

Geçici Koruma; ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak Türkiye sınırlarına gelen veya Türkiye sınırlarını geçen ve haklarında bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancılara sağlanan korumayı ifade etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Geçici Koruma Yönetmeliğine Göre;

- Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış,
- Ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen,
- Acil ve geçici koruma bulmak amacıyla Türkiye sınırlarına ulaşmış ya da Türkiye sınırlarını geçen kişiler **geçici koruma statüsü altına alınır.**

Geçici koruma kimlik kartı sahipleri Türkiye'de çalışma hakkına sahiptirler. Bununla birlikte, söz konusu kişiler, **Türkiye'de geçerli bir çalışma iznine sahip olmadan çalışamazlar.**

»Kimlerin Çalışma İzni Başvurusu Kabul Edilir?

Eğer Türkiye’de geçici koruma altında bulunuyor ve aşağıdaki şartları sağlıyor isen çalışma izni başvurun kabul edilir:

- Geçici koruma altında olduğunu kanıtlayan (99 ile başlayan) ve çalışma izni için başvurduğun tarihten geriye doğru, en az 6 ay süreli bir geçici koruma kimlik kartına sahip isen,
- Çalışma izni için başvurduğun şehir ile geçici koruma kimliği aldığın şehir aynı ise,
- Çalışmak istediğin iş yerinde geçici koruma altında Türkiye’de bulunan kişilerin sayısı, Türk vatandaşı işçilerin yüzde onunu geçmiyor ise,
- Ön izin gerektiren bir meslek dalında çalışmak istiyorsan ve söz konusu izni aldıysan (Ön izin belgesi ilgili bakanlık tarafından düzenlenir),
- Türkiye’de başka bir iş yeri için hali hazırda bir çalışma izni belgen ya da bekleyen bir başvurun yoksa, Çalışma izni alabilirsin.

a. Çalışma izni başvurusu yapabilmen için kimlik ve kimlik numarası sahibi olmalısın

Türkiye’ye sığınma amacıyla gelen kişiler, bu kapsamda verilen kimlik ve kimlik numarası alma hakkına sahiptirler. Söz konusu kimliğin oluşturulması süreci, Türkiye’ye giriş sonrası yapılan kayıt ile başlar.

Suriye vatandaşı isen; İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirler ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün başvuruya izin vermediği şehirler dışında, istediğin bir şehirde geçici koruma kimliğini almak için başvuru yapabilir ve kimliğini alabilirsin. Geçici Koruma Kimlik Kartın, Göç İdaresi İl Müdürlükleri tarafından düzenlenir.

Geçici Koruma Kimliği ile birlikte il göç idaresi, il sosyal güvenlik kurumuna bildirim yaparak, genel sağlık sigortası başvurusunu yapar ve bu sayede sağlık hizmetlerine ücretsiz erişme imkanın olur.

Eğer kimlik kartında sana özel tanımlanan kimlik numarası 99 ile başlamıyorsa, hemen burayı <http://www.goc.gov.tr/gecicikoruma/Pages/YabanciKimlikSorgulama.aspx> tıklayıp numaranı kontrol edebilirsin / öğrenebilirsin.

Türkiye’de geçici koruma kimlik kartın varsa;

- ✓ Yasal oturma izni hakkına sahip olursun.
- ✓ Sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanabilirsin.
- ✓ Eğitime başlama ve devam etme hakkına sahip olursun.
- ✓ Çalışma hakkına sahip olursun.
- ✓ Evlenme hakkına sahip olursun.

✓ Sosyal yardımlara doğrudan erişim hakkına sahip olursun. (Finansal yardım, ayni yardım vb.)

Türkiye’de geçici koruma kimlik kartın yoksa;

✗ Ev ya da herhangi bir mülk kiralamak istediğinde reddedilirsin.

✗ Çalışma izni alamayacağın için iş bulamazsın.

✗ Sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsin, ancak bunun için ücret ödemek gerekir.

✗ Evlenme hakkından yararlanamazsın.

✗ Eğitim hakkından yararlanamazsın.

✗ Sosyal yardımlardan yararlanamazsın.

b. Çalışma izni başvurusu yapabilmen için, geçici koruma kartını alış tarihinden itibaren en az 6 ay geçmiş olması gerekir

Yaşadığın şehrin Göç İdaresi İl Müdürlüğü’nden alabileceğin geçici koruma kimlik kartın, çalışma izni başvurusu yapacağın tarihten geriye doğru en az 6 aylık olmalıdır.

c. Çalışma izni başvurusu yapabilmen ve çalışma izni alabilmen için, başvurunu kimliğinin verildiği şehirde yapmalısın

Çalışma izni alabilmen için başlıca şartlardan biri; çalışmak için başvuracağın iş yerinin bulunduğu şehir ile sana kimlik verilen şehrin aynı olmasıdır. Eğer çalışmak istediğin / çalışıyor olduğun şehir ile oturma izni olan şehir birbirlerinden farklı ise, maalesef çalışma izni alamazsın.

d. İstihdam Kotası ve İstisnalar

Bir iş yerinde çalışan geçici koruma altında bulunan işçilerin sayısı, aynı iş yerinde çalışan Türk vatandaşı işçilerin sayısının yüzde onundan fazla olamaz. Ancak, hiç Türk vatandaşı çalışanı bulunmayan veya toplam çalışan sayısı ondan az olan işyerlerinde, geçici koruma sağlanan en fazla bir yabancıya çalışma izni verilebilir.

Ayrıca, işveren tarafından; işyerinin kayıtlı bulunduğu ildeki Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünden, çalışma izni başvurusu tarihinden önceki dört haftalık süre içerisinde yabancının çalıştırılacağı işi yapacak aynı nitelikte Türk vatandaşı bulunmadığının belgelendirildiği başvurularda istihdam kotası uygulanmayabilir. Bu hususun Bakanlıkça değerlendirilmesinde çalışma izni talebinde bulunulan sektör ve illere göre açık iş ve işe yerleştirmeler dikkate alınır.

e. Ön İzin Gerektiren Meslekler

Türkiye’de geçici koruma altında bulunuyor ve eğitim ya da sağlık alanında çalışmak istiyor isen, ön izin alman gerekiyor. Bunun için, çalışma izni başvurusundan önce, ilk olarak ilgili bakanlığa ön izin başvurusu yapmalısın.

- Sağlık alanında çalışmak için Sağlık Bakanlığı’na,
- Eğitim alanında çalışmak için Milli Eğitim Bakanlığı’na başvurmalısın.

f. Çalışma iznin sadece çalıştığın / çalışacağın şirket ya da kurum için geçerlidir

Çalışma iznin sadece çalıştığın şirket ya da kurum için geçerlidir. Yani, çalışma izni aldığın iş yeri dışında herhangi bir iş yerinde bu izinle çalışamazsın.

Ayrıca, birden fazla çalışma izni başvurun var ise, bakanlık başvurularını reddedecektir. Bu yüzden birden fazla şirket ya da kurum için çalışıyor olmamalısın.

»Adım Adım Çalışma İzni Başvurusu

a. Geçici koruma altında isen, çalışma izni başvurun, seni kendi işyerinde istihdam etmek isteyen iş veren tarafından yapılır. (İstisna: Eğer geçici koruma altında isen ve kendi iş yerini açmak istiyorsan, “Bağımsız Çalışma İzni” almak için doğrudan kendin başvuru yapabilirsin.)

b. İş veren bu başvuruyu e-devlet sistemi üzerinden yapmalıdır. <https://ecalismaizni.csqb.gov.tr/#/eizin>

c. Bunun için, ilk olarak sana ait kimlik numarasını sistemde aratır ve sana ait detayları gösteren sayfayı açar.

d. Bu işlem sırasında, İçişleri Bakanlığı kayıtlarına göre geçici koruma altında 6 ay ya da daha fazla süredir Türkiye’de yaşadığın belirlenmelidir. Aksi takdirde, sistem uyarı verir ve işleme devam edilemez.

e. Eğer yukarıdaki işlem olumlu sonuçlanır ise, sistem işyeri adresinin posta kodu ve senin yaşadığın adresin posta kodunu sorar. Başvuru işlemine devam edilebilmesi için bu iki kodun aynı şehirde olması gerekmektedir. Aksi takdirde, yani senin yaşadığın şehrin posta kodu ve işyeri adresinin posta kodu birbirlerinden farklı ise, başvuruna devam edilemez.

f. Geçici koruma altında 6 ay ya da daha fazla süredir Türkiye’de olduğun sistem tarafından onaylandı. Çalışmak istediğin adresin posta kodu ile yaşadığın adresin posta kodu da eşleşti. Buraya kadar her şey yolunda ise; sana ve işverenine ait tüm bilgilerin sisteme girilmesi ve sen ve işveren arasında imzalanan sözleşme ve sana ait vesikalık bir fotoğrafın da taranıp sisteme yüklenmesi gerekiyor.

g. Bu arada, sistemde sana ait başka ve süreci devam eden bir başvuru tespit edilmesi durumunda, yeni başvurun kabul edilmez ve işlem sona erer.

h. Başvurunun tamamı e-devlet sistemi üzerinden yapılır. Belgelerin ilgili bakanlığa posta yoluyla ya da elden teslim edilmesine gerek yoktur.

i. Bunlara ek olarak; geçici koruma kapsamında isen ve kendi iş yerini kurup çalışmak istiyor isen, çalışma izni başvurusunu bizzat kendin yapmalısın. Bunun için ilk olarak bir vergi numarasına ihtiyacın olacak. Vergi numarası ile beraber iş yerinin kuruluş işlemlerini tamamlamanın akabinde, işyeri faaliyetini gösteren belgeleri edinmek için ilgili ticaret odasına başvurmalısın. Aldığın bu belgeleri e-devlet sistemine yükleyerek çalışma izni başvurusunu yapabilirsin.

»Çalışma izni başvurun hangi durumlarda reddedilir?

Çalışma izni başvuru sürecin, çalışmak istediğin iş yeri sahibi tarafından başlatıldı. Peki, hangi durumlarda çalışma izni başvurun olumsuz sonuçlanır? Bu sorunun yanıtlarını aşağıda bulabilirsin.

- a. Başvuru yaptığın iş yerinde, geçici koruma altında Türkiye’de bulunan çalışanların sayısı, Türk vatandaşı çalışanların sayısının onda birinden fazla ise,
 - b. Başvuru yaptığın iş sadece Türk vatandaşlarının çalışmasına müsaade edilen alanlardan birinde ise,
 - c. Başvuru yaptığın iş ön izin gerektiren alanlardan birinde ise ve söz konusu ön izni almadıysan, o Sağlık Bakanlığı, sağlık alanında meslek sahipleri için o Milli Eğitim Bakanlığı ya da Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı, eğitim alanında meslek sahipleri için
 - e. Genel kriterlerin çalışma izni alman için uygun değil ise,
 - f. İlgili devlet kurumu / kurumları başvurun ile ilgili olumsuz görüş bildirir ise,
- çalışma izni başvurun reddedilir.

»Mevsimlik tarım ve hayvancılık alanında çalışıyorsan, çalışma izni muafiyeti için başvuru yapabilirsin

Geçici koruma altında Türkiye’de isen ve aşağıda belirtilen şartları taşıyorsan çalışma izni muafiyet başvurun kabul edilir:

- Geçici koruma kapsamında olduğunu gösteren ve çalışma izni muafiyeti başvurusunu yaptığın/yapacağın tarihten geriye doğru, en az 6 ay süreli geçici koruma kimlik belgesi ve yabancı kimlik numarasına sahip olman,
- Geçici koruma kaydına göre sana kalma hakkı sağlanan şehirde ve sadece mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışmak üzere başvuru yapman / yapacak olman, durumunda çalışma izni muafiyeti başvurun kabul edilir.

»Geçici Koruma Altındaki Kişiler İçin Diğer Önemli Hususlar

Eğer Türkiye’de geçici koruma sağlanmış bir kişi isen;

- Çalışma izni muafiyeti veya çalışma izni almadan çalışamaz ya da çalıştırılamazsın.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı ve diğer ulusal mevzuattan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin saklıdır.
- Sana verilen çalışma izin belgesi ile çalışma izni muafiyetine ilişkin bilgi formu ikamet izni yerine geçmez.
- Bakanlık, gerekli görmesi halinde, başvurun sırasında senden ek belge talep edebilir.
- En fazla 1 yıl süreli çalışma izni ya da çalışma izni muafiyet belgesi alabilirsin. 1 yılın sonunda bu izni yenilemelisin.
- Bu yenilemeyi ilk yılki çalışma izni süren dolmadan gerçekleştirmelisin.
- Geçici koruma kapsamında en az 6 aydır Türkiye’deysen ve bunu kanıtlayan bir kimliğin varsa, “iş arayan” olarak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerine kayıt yaptırabilirsin.

- Çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti başvuruları 99 ile başlayan kimlik numarası ile gerçekleştirildiğinden, 98 ile başlayan bir kimlik numarasına sahip isen, hemen buraya tıklayarak 99 ile başlayan kimlik numaranı öğrenebilirsin.

Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi veya Statü Sahibi Kimlik Kartı Olanlar

Türkiye’de Suriyeli olmayan mülteci ve sığınmacılar, “Uluslararası Koruma altında” olarak tanımlanmakta ve ilk etapta “Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Kartı” almaktadırlar. Uluslararası Koruma altında olanların statü belirleme prosedürü geçici koruma altında olanlardan farklı ama çalışma izni prosedürleri benzerdir.

»Kimlerin Çalışma İzni Başvurusu Kabul Edilir?

Çalışma iznine başvurmak için aranan şartlar:

- Uluslararası koruma başvuru sahibi ya da şartlı mülteci olarak yetkili makamlardan alacağın, statünü gösteren **kimlik belgesine sahip** ve,
- Başvuru yapacağın tarihten geriye doğru **en az 6 aylık kimliğe sahip** isen çalışma izni başvurusunda bulunabilirsin.
- Ayrıca; yönlendirildiğin ve kimlik aldığın il sınırları dışında çalışma izni almak için yaptığın başvurular, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak sonuçlandırılır.

Uluslararası Koruma Başvuru sahibi ya da şartlı mülteci statüsü sahibi olup; geçerli bir çalışma iznin varsa, farklı bir işveren yanında veya bağımsız olarak çalışma izni başvurusu yapamazsın.

a. Çalışma izni başvurusu yapabilmen için kimlik ve kimlik numarası sahibi olmalısın

Türkiye’ye sığınma amacıyla gelen kişiler, bu kapsamda verilen kimlik ve kimlik numarası alma hakkına sahiptirler. Kimlik alma süreci kayıt ile başlar.

Suriyeli değilsen (Afganlar, Iraklılar, İranlılar, Somalililer vs) ilk olarak Ankara’da bulunan ve BMMYK’nın uygulama ortağı olan ASAM-SGDD (Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği) ofisine gidip kayıt olman gerekmektedir. Kayıt sırasında genellikle haftalık yenilenen Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün açık iller listesinden seçim yapma hakkın vardır. Kayıttan sonra sana verilen ve yönlendirildiğin illeri gösteren kayıt belgesi ile yönlendirildiğin ile 15 gün içinde gidip, İl Göç İdaresine gitmen gerekmektedir. İl Göç İdaresine yaptığın başvuru sonucunda, il Göç İdaresi tarafından sana “Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimliği” verilmektedir.

Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimliği ile birlikte il göç idaresi, il sosyal güvenlik kurumuna bildirim yaparak, genel sağlık sigortası başvurusunu yapar ve bu sayede sağlık hizmetlerine ücretsiz erişme imkanın olur.

Türkiye’de Uluslararası Koruma Kimlik Kartın Varsa:

- ✓ Türkiye’de yasal oturma izni hakkına sahip olursun.
- ✓ Sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanabilirsin.

- ✓ Eğitime başlama ve devam etme hakkına sahip olursun.
- ✓ Çalışma hakkına sahip olursun.
- ✓ Evlenme hakkına sahip olursun.
- ✓ Sosyal yardımlara doğrudan erişim hakkına sahip olursun. (Finansal yardım, aynı yardım vb.)

Türkiye'de Uluslararası Koruma Kimlik Kartın Yoksa:

- ✗ Geri gönderme merkezine gönderilebilirsin.
- ✗ Sınır dışı edilebilirsin.
- ✗ Ev ya da herhangi bir mülk kiralamak istediğinde reddedilirsin.
- ✗ Çalışma izni alamayacağın için iş bulamazsın.
- ✗ Sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsin, ancak bunun için ücret ödemek gerekir.
- ✗ Evlenme hakkından yararlanamazsın.
- ✗ Eğitim hakkından yararlanamazsın.
- ✗ Sosyal yardımlardan yararlanamazsın.

b. Çalışma izni başvurusu yapabilmen için, uluslararası koruma kartını alış tarihidenden itibaren en az 6 ay geçmiş olması gerekir

Çalışma izni için il göç idaresinden aldığın kimliğin üzerinden en az 6 ay geçmiş olması gerekmektedir. Bu sebeple, 6 ay dolmadan yapılan çalışma izni başvuruları reddedilecektir.

c. Çalışma izni başvurusu yapabilmen ve çalışma izni alabilmen için, başvurunu kimliğinin verildiği şehirde yapmalısın

Kural olarak, çalışma izni başvurusunun kimliğin alındığı ilden yani yönlendirilen ilden yapılması gerekir ve alınan çalışma izni kimliğin alındığı il sınırları içindeki çalışma izni başvurusunu yapan şirket veya kurumda geçerli olur.

Eğer yönlendirildiğin ve kimlik aldığın il dışında başka bir ilde çalışıyorsan veya çalışmak istiyorsan ek bir başvuruya ihtiyacın var. Bu başvuruyu, İçişleri Bakanlığı'na elektronik ortamda yapmalısın.